

Einde van een bedrijfsmodel

Manager MITSCHKE-COLLANDE geeft paus raad over hervorming curie

- ▶ Adviseerde Duitse bisschoppen reeds bij zakelijk beheer
- ▶ Kerk heeft vooral een probleem met haar aanbod, meent hij
- ▶ Pleit voor een spreken vanuit de theologie van barmhartigheid

Erik DE SMET

Volgens de goed geïnformeerde Vaticaandeskundige Sandro Magister zal de Duitse bedrijfsconsultant Thomas von Mitschke-Collande de paus adviseren bij de hervorming van het bestuursapparaat van de Kerk. Mitschke-Collande is niet de eerste de beste. Hij is de gewezen directeur van de Duitse tak van McKinsey, een van oorsprong Amerikaans adviesbureau dat zich toelegt op de strategische vraagstukken van organisaties. Mitschke-Collande leverde eerder al zakelijk advies aan de Duitse bisschoppen en aan de bisdommen Mainz en München.

Over de inzichten die hij opdeed in het kerkbedrijf publiceerde Mitschke-Collande vorig jaar een boek met de provocerende titel *Schafft sich die katholische Kirche ab?* (Schaft de katholieke Kerk zichzelf af?). De auteur, een

Thomas von Mitschke-Collande wil een crisismanagement voor de Kerk. © KNA-Bild

overtuigd katholiek uit een oud adellijk geslacht, vraagt zich af waarom het in Europa zo slecht gaat met de Kerk, terwijl die alles in huis heeft om succesvol te zijn. Nooit voorheen waren er immers zo'n stevig uitgebouwde structuren en zoveel hoog opgeleide gelovigen.

Mitschke-Collandes grondthese is dat de Kerk niet zozeer een probleem heeft met de vraag – er zijn nog altijd veel zinzoekers –

maar met haar aanbod. De Kerk in Europa bereikt niet langer het gros van de mensen. De geloofs-crisis in de samenleving hangt ook samen met een crisis in de geloofwaardigheid van de Kerk. Het schandaal van seksueel misbruik van minderjarigen door priesters en religieuzen van de voorbije jaren is daarvan slechts één element.

De gewezen directeur van McKinsey vindt het bijvoorbeeld

onzinnig dat de Duitse bisschoppen door leken geleide woorddiensten op zondag in de parochies verbieden. Ze toelaten, zou de plaatselijke gemeenschap kunnen versterken en op termijn vruchten kunnen voortbrengen. De detailhandel denkt na over meer plaatselijke implantaties terwijl de Kerk de hare vernietigt. Het kerkelijke management zou zich allereerst de vraag moeten stellen hoe het plaatselijke

kerkelijke leven kan worden ondersteund. Daarop moet het beleid worden gericht.

Volgens Mitschke-Collande is er dringend nood aan een globale aanpak van de problemen en aan een heus crisismanagement. Het oude bedrijfsmodel waarmee de Kerk generaties lang succes oogstte, heeft afgedaan.

„Het is onzin om door leken geleide zondagsdiensten te verbieden”

Tegelijk pleit hij ervoor de gedurende eeuwen gegroeide parochiale structuur niet zomaar op te geven. De Kerk bestaat bij gratie van bekende gezichten en van deuren waar iedereen kan aankloppen. Zielzorg is steeds concreet en plaatselijk.

Vanuit zijn ervaring met bedrijven in moeilijkheden en zijn eigen geloofsweg suggereert Mitschke-Collande nog andere maatregelen: meer dialoog tussen top en basis, meer aandacht voor (nieuwe) media, meer verantwoordelijkheid voor vrouwen en vooral meer moed om te vernieuwen. Bovenal wil hij meer aandacht voor een theologie van barmhartigheid en openheid, zoals die in het evangelie is te vinden. En daarmee zit hij pal op de lijn van paus Franciscus.

‘Archief houdt niet van zonlicht’

Archieven van parochies en congregaties klasseren, een engagement in stilte

Nicole LEHOUCQ

Toen Rosa Vandeburie en Martin Deloddere uit Kuurne de zolder van de pastorie betraden, vonden ze er het parochiearchief onder een laag stof. „In 1936 was er wel een inventaris gemaakt, maar niet alle stukken waren nog aanwezig”, vertellen ze. Samen met andere vrijwilligers die zich inzetten voor het klasseren en bewaren van kerkelijke en religieuze archieven ontmoeten we hen op een studie- en ontmoetingsdag in Gent. Consulenten van het KADOC, het documentatie- en onderzoekscentrum voor religie, cultuur en samenleving, geven er uitleg over beschrijven, ordenen en inventariseren van archiefstukken.

Papier houdt niet van zonlicht, evenmin van kelders of zolders waar de temperatuur en de vochtigheidsgraad grote schommelingen vertonen, bleek nogmaals. En dat een zorgvuldig genummerd klassemment belangrijk is om stukken snel terug te vinden en om historisch onderzoek toe te laten, staat buiten kijf.

Om die reden stapte Géry Cappon uit Zedelgem zelf naar de pastoor, vertelt hij. „Eenmaal met bruggensioen ging ik geschiedenis studeren aan de Uni-

Archiefstukken beschrijven en klasseren, een tijdrovende, maar nuttige bezigheid, die best wel boeiend kan zijn. © KADOC

versiteit Gent. Een cursus archivistiek volgde ik ook al.” Zijn vader stuurde hem destijds omwille van de werkzekerheid een andere studierichting uit. Het werd scheikunde, wat hem meteen de vereiste expertise opleverde om bijvoorbeeld schimmelproblemen aan te pakken.

Bij vele vrijwilligers ging het net andersom: eens met pensioen, kregen ze de vraag van de pastoor of de deken om zich te bekommeren om het archief: „U hebt nu toch de tijd.”

Wat inspireert vrijwilligers – in Vlaanderen enkele honderden – om zich over archiefstukken te buigen? Naast belangstelling voor geschiedenis of heemkunde vooral een besef van verantwoordelijkheid, zo blijkt. „Mijn hart zit in mijn engagement voor zieken en daklozen”, vertelt Simone Kips uit Brasschaat, die er ook zorg draagt voor het archief. „Wat me wordt opgedragen, wil ik goed doen.” Jef uit Lokeren zorgde zelf voor een opvolger. „Bij ons is alles genoteerd, nu kij-

ken we of we kunnen aanvullen”, zegt hij. „Weet u, ik ben 81 en ik wil dit af hebben.”

„Ik zie zoveel werk dat niemand opneemt”, zegt Philippe Cornut uit Vilvoorde, die zich inzet voor het archief van de zusters karmelietessen aldaar. „Het boeit me wel.” „Je verneemt iets meer over je gemeente”, vult Jean-Pierre Stevens uit Schoten aan. Of het veel tijd vergt? „Als je de stukken begint te lezen wel”, lachen beiden.

Bewaren

Voorheen noteerde de pastoor de belangrijkste gebeurtenissen op een parochie in het *Liber memorialis*. Op veel plaatsen namen de lokale bladzijden van **KERK & leven** die taak over. Joris Colla van het KADOC raadt dan ook aan om die bladzijden systematisch te bewaren. Over hoe en hoelang bewaren en andere praktische vragen bieden consulenten van het KADOC vrijwilligers vorming en ondersteuning aan.

Voor meer info kunt u terecht bij het KADOC via 016 32 35 00 en www.kadoc.kuleuven.be (archiefmateriaal) of bij het CRKC (erfgoed) via 016 40 60 73 en www.crkc.be.

Jan Dumon bij Verbiest Stichting

Jan Dumon, priester van het bisdom Brugge en tot voor kort secretaris-generaal van de Pauselijke Missiewerken van Sint-Petrus Apostel in Rome, wordt de nieuwe projectbeheerder van de Verbiest Stichting. Hij volgt op 1 september de scheutist Jeroom Heyndrickx op, die de stichting in 1982 oprichtte. De dialoog tussen het Vaticaan en de Chinese overheid is het levenswerk van pater Heyndrickx.

Kathedraal in karton

Op 15 augustus wordt de kartonnen noedkathedraal van de anglicaanse gemeenschap in Christchurch in Nieuw-Zeeland ingezegend. De constructie vangt de inmiddels afgebroken historische kathedraal die in 2011 werd verwoest door een aardbeving. „Onze nieuwe kathedraal zal bestand zijn tegen aardbevingen en moet het minstens vijftig jaar uithouden”, verzekert deken Linda Patterson. Het bouwwerk van de Japanse architect Shigeru Ban, bekend om zijn kartonnen projecten, is een goedkope en tegelijk duurzame oplossing. De kathedraal wordt beschermd door een dak uit polycarbonaat en is versterkt met geverniste balken in laminaat. (IVH)